

Håpløshet gagnar ingen

Kommentar

Trine Eilertsen,
politisk redaktør

Påstanden om at ingenting skjer» i klimaarbeidet, er spenstig. Men ødeleggende.

Det er ikke nytt at polarisering er i ferd med å ødelegge vår tids viktigste debatter. Vi kjenner det igjen fra migrasjonsdebatten, og det gjelder i høyeste grad klimadebatten. Den siste uken har vært et grelt eksempel.

Umulig kombinasjon

Greta Thunberg har ingen skyld i det. Hun har brukt stemmen sin og gjennomslaget sitt til å løfte klima på dagsordenen som ingen andre har klart. Det er historisk. Men denne uken har debatten handlet mer om Thunberg enn om svarene på hennes utfordringer til verdens ledere.

Det har vist seg så å si umulig å kombinere en uro for klimaet med en uro for mennesket Greta Thunberg. De som prøver seg på det siste, blir raskt kategorisert som gubbe, klimaskeptiker eller en som bruker hersketekniker. De blir plassert i bås med verdens mest kjente gubbe, Donald Trump, og alle de andre gubbene og kjerringene som mener ungdommens klimaengasjement er det største problemet vi har.

Men det er klart det er mulig både å være dypt bekymret for tregheten i arbeidet mot klimaendringer, og samtidig reflektere over hva det innebærer for et så ungt menneske å så til de grader innta rollen som klimaets redningskvinne.

Mer interessant enn personen Greta Thunberg, er budskapet hennes. Og det krever en debatt der så mange som mulig orker å delta.

Klima for motløshet

Det er lett å miste motet. Verdens i utgangspunktet mektigste mann, presidenten i verdens største utslippspunkt USA, tror ikke på vitenskap og har trukket landet sitt ut av internasjonalt samarbeid om klima. Et annet av verdens viktige land har kastet bort over tre år på brexit, et gjørme hull av en sak som gjør politikerne opptatt av alt annet enn å løse klimaproblemet.

Og Greta Thunberg har jo helt rett. Hvis ikke flere av verdens ledere orker å argumentere for upopulære tiltak og prøver å få velgerne med på gjennomgripende omprioriteringer, går ikke dette bra. Da arver barna våre et mareritt av en opprydningsjobb.

Hennes desperasjon er også godt begrunnet. For få land gjør nok. Passiviteten til store land nuller effekten av riktig politikk fra mer aktive land. Verden har stått på kurs mot temperaturøkninger som vil forandre livsformer i mange generasjoner. Mangel på handling er en fare. Men opplevelsen av håpløshet er en enda større fare.

Den 16 år gamle svenske klimaaktivisten Greta Thunberg ser på den amerikanske presidenten i FN. Hun holdt sin tordentale mandag.

Foto: Andrew Hofstetter, Reuters/NTB scanpix

En sint Greta Thunberg var også motivet på klimademonstrantenes plakat i nederlandske Haag i går.

Foto: Piroshcka van de Wouw, Reuters/NTB scanpix

I går var Greta Thunberg i Montreal, Canada, for å holde appell og delta i demonstrasjonstog for klimaet.

Foto: Andrej Ivanov, Reuters/NTB scanpix

«Politikerne gjør ingenting»

Verdens ledere gjør ingenting, de tenker bare på økonomisk vekst.

Regjeringen gjør ingenting.

Politikerne gjør ingenting, og nå er det for sent.

Formuleringene over er retorisk spenstige og har til hensikt å mane til handling og engasjement. Men hvis de fester seg som etterlatt budskap, er det virkelig grunn til bekymring. Få ting er så hemmende for handling som opplevelse av håpløshet. Kriseforståelse kan utløse handling, håpløshet utløser resignasjon og passivitet.

Det er ikke håpløshet som har brakt frem alle fremskrittene.

Noen gjør noe

Så, hva skjer? For mye til at det kan rammes opp her. Men bare den siste uken har det kommet nyheter som peker i begge retninger. Truende forvarsler, som viser at klimaendringene skjer raskere, som FNs rapport om hav, men også lysglimt. Forskningsleder Peter Haugan ved Havforskningsinstituttet ledet en av tre ekspertgrupper som laget FNs havrapport, og bruker muligheten til å foreslå løsninger. Havnæringene kan bidra med 20 prosent av de nødvendige utslippskuttene de neste årene, sier han.

Hellas konservative statsminister Kyriakos Mitsotakis brukte FNs høynivåuke til å si at landet skal fase ut kullkraft innen 2028, noe som av nettstedet energiogklima.no kåres til den viktigste europeiske nyheten denne uken. EU, der Hellas er medlem, er forøvrig en gladsak i seg selv, når internasjonalt samarbeid for klima skal vurderes.

Politisk redaktør Kjetil Alstadheim i Dagens Næringsliv gleder seg over en annen tale i FN, den der sentralbanksjefen i Bank of England, Mark Carney, argumenterte for obligatorisk klimarapportering fra selskaper. Det høres litt kjedelig ut, men er usedvanlig viktig. Det blir ingen grønn omstilling uten finansmarkedene.

Den siste uken ble det også kjent at Equinor vant sin hittil største havvindkontrakt med Dogger Bank i Storbritannia, noe som kan utløse en aldri så liten flikkflakk.

Farlig generalisering

Så er det et spørsmål hvordan politikere kan forsterke arbeidet med løsninger, og om de dytter på hardt nok. Mange politikere fortjener da også kjeft og kritikk for at de gjør for lite.

Men ikke alle, hele tiden.

Hvis vi aldri anerkjenner at noen av dem gjør noe, en del av dem også til høy politisk kostnad, svekkes motivasjonen for politisk handling. En politiker som tar upopulære avgjørelser i kampen mot klimaendringene, må heies på, ikke utelukke få kritikk for at han eller hun ikke gjør mer. Formuleringer om at *ingenting skjer*, må brukes med varsomhet. For akkurat nå må kriseforståelsen kombineres med erkennelsen av at det også skjer mye, at de valg velgere og politikere tar, betyr noe.

Både de teknologiske og de politiske fremskrittene må anerkjennes, slik at vi får flere av dem.

De kan ikke alltid parkeres som for små, for sent.